

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

“30” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політичні процеси та конфлікти в країнах Південно-Східної Азії та Далекого

Сходу»

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(назва ОПП/ОНП)

ОНУ

2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Політичні процеси та конфлікти в країнах Південно-Східної Азії та Далекого Сходу». Одеса: ОНУ, 2024. 16 с.

Розробник: **Захарченко Алла Миколаївна, к. політ. н., доцент кафедри міжнародних відносин**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № 1 від. "29" 08 2024 р.

Завідувач кафедри [підпис] (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОНП Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії [підпис] (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від. "30" 08 2024 р.

Голова НМК [підпис] (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №   від. "   "   20   р.

Завідувач кафедри   (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №   від. "   "   20   р.

Завідувач кафедри   (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

1. Опис навчальної дисципліни

«Політичні процеси та конфлікти в країнах Південно-Східної Азії та Далекého Сходу»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 5 годин – 150 змістовних модулів – 3	Галузь знань <u>29 міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	
		<i>Дисципліна вільного вибору</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		4-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		40 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год.	год.
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Політичні процеси та конфлікти в країнах Південно-Східної Азії та Далекého Сходу» - сформувати у здобувачів цілісне та систематизоване знання про політичний розвиток зазначених країн у ХХ – на початку ХХІ століть та їхню роль у регіональному та глобальному вимірі.

Завдання курсу: розглянути процес формування політичних систем та політичної культури країн Південно-Східної Азії та Далекého Сходу; виявити історичні та релігійно-цивілізаційні чинники їхнього розвитку; визначити місце і роль цих країн в сучасній системі міжнародних відносин та світового господарства; дослідити особливості зовнішньої політики країн Південно-Східної Азії та Далекého Сходу в умовах «холодної війни» та у постбіполярний період; проаналізувати витоки, перебіг та наслідки регіональних війн та конфліктів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

1. Здатність вчитись та оволодівати сучасними знаннями (ЗК3).
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК4).
3. Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК5).
4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК9).
5. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень (СК4).
6. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем (СК 09).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів (РН 02).
- Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень (РН 04).
- Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях (РН 06).

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. **Країни Південної Азії.**

Тема 1. Релігійно-цивілізаційний фундамент країн Південної та Південно-Східної Азії.

Основні риси індо-буддійської цивілізації. Брахманістська ідеологія соціального порядку. Касти і кастові групи. Вплив індо-буддійського світогляду на формування внутрішньої та зовнішньої політики країн регіону. Відсутність загальноіндійської державності та традиції політичної аморфності як наслідок розбіжності релігійно-культурних і політичних центрів. Здатність індійської цивілізації до адаптації іншокультурного досвіду та межі цієї адаптації.

Тема 2. Політичний розвиток та зовнішня політика Індії.

Індійський визвольний рух. Роль М.К. Ганді. Концепція ненасильницького опору «сатьяграха». Перша та друга кампанії громадянської непокорності: перебіг та результати. План Маунтбеттена. Розділ Британської Індії у 1947 р.: історичне значення та наслідки. «Курс Неру». Політика неприєднання. Уряд Індіри Ганді. Бхарата Джаната Парті (БНП) й індуський комуналізм. Сікхська проблема. Внутрішня та зовнішня політика Раджива Ганді. Лібералізація економіки, розвиток високих технологій. Проблема тамілів. Індія на початку XXI століття. Суперництво між ІНК та БНП. Національно-релігійні, соціальні, демографічні проблеми. Роль Індії в регіональних та міжнародних відносинах на сучасному етапі.

Тема 3. Пакистан та Бангладеш. Утворення Домініону Пакистан в 1947 г. Ісламський фактор у партійно-політичному житті. Міжетнічні протиріччя. Встановлення режиму військової диктатури (1965-1970 рр.). Проголошення незалежності Бангладеш (1971 р.) З.А. Бхуто й «ісламський соціалізм». Військовий переворот 1977 р.; прихід до влади М. Зія уль-Хака. Авторитаризм і політика «повної ісламізації». Політична нестабільність 1990-х рр. Внутрішня та зовнішня політика П. Мушараффа. Розвиток Пакистану на початку XXI століття.

Тема 4. Конфлікти в Південній Азії. Витоки конфлікту між Індією та Пакистаном. Індуїстсько-мусульманські протиріччя у Британській Індії. Політика Великобританії. М.А. Джинна та ідея створення мусульманської держави. Лахорська резолюція Мусульманської ліги 1940 р. Розділ Британської Індії у 1947 р. та його наслідки. Кашмірська проблема: зародження та еволюція у другій половині XX століття. Індійсько-пакистанські війни 1947-49, 1965 та 1971 рр. Загострення конфлікту у 1999 р. (Каргільська криза). Перетворення Індії та Пакистану на ядерні держави. Сучасний стан індійсько-пакистанського конфлікту та перспективи його врегулювання.

Проблема Тибету: витоки та сучасний стан. Приєднання Тибету до КНР у 1951 р. Тибетське повстання 1959 р. та його наслідки. Утворення Тибетського автономного району (1965 р.). Політика КНР у Тибеті. Позиція міжнародної спільноти. Територіальний конфлікт між Індією та КНР. Індо-китайські прикордонні війни 1962 та 1967 рр. Сучасний стан проблеми.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. **Країни Південно-Східної Азії.**

Тема 5. Південно-Східна Азія: основні тенденції розвитку.

Характеристики регіону: етнічний та релігійний склад населення, проблеми економічного та політичного розвитку. Окупація Японією країн регіону під час Другої світової війни; специфіка японської політики в окремих районах. Особливості боротьби країн регіону за незалежність. Вплив біполярного протистояння на країни Південно-Східної Азії. Регіональні війни та конфлікти. Інтеграція економік країн Південно-Східної Азії в

світову економічну систему. Інтеграційні об'єднання країн регіону: АСЕАН, АТЕС.

Тема 6. Країни Індокитаю.

В'єтнам. Серпнева революція (1945 р.) і проголошення Демократичної Республіки В'єтнам (ДРВ). Перша індокитайська війна (1946–1954 рр.). Женевські угоди 1954 р. Розкол країни і проголошення на півдні Республіки В'єтнам (1955 р.). Хо Ши Мін і програма соціалістичних перетворень у ДРВ. Повномасштабне втручання США в конфлікт (друга індокитайська війна) 1965–1973 рр.: причини та етапи. Паризькі угоди 1973 р. Виведення американських військ. Об'єднання країни і проголошення Соціалістичної Республіки В'єтнам у 1976 р. Економічні реформи 1980-х рр. Інтеграція в економічний простір Південно-Східної Азії. В'єтнам на початку XXI століття.

Камбоджа. Рух «Вільний Кхмер» та боротьба за незалежність. Політика короля Нородома Сіанука. Державний переворот 1970 р.; проголошення Кхмерської Республіки (1970–1976 рр.) Встановлення тоталітарного режиму Пол Пота у 1975 р. «Революційний експеримент» та його наслідки. Вторгнення В'єтнаму в Камбоджу в 1979 р. та утворення Народної Республіки Кампучія (1979–1989 рр.). Реакція міжнародної спільноти. Виведення в'єтнамських військ. Відмова від комунізму в 1991 р. Конституція 1993 р. та відновлення монархії. Повернення на трон Н. Сіанука. Політична нестабільність 1990-х рр. Королівство Камбоджа на початку XXI ст.

Тема 7. Країни Малайського архіпелагу.

Індонезія. Утворення Республіки Індонезія в 1950 р. Президент Сукарно і принципи Панча Сила. Концепція «спрямованої демократії» та будівництво «індонезійського соціалізму». Конфлікт із Малайзією. Державний переворот 1965 р. Сухарто та посилення ролі армії в суспільному житті країни. Окупація Східного Тимору в 1975 р. Політична криза 1998 р.; відставка Сухарто. Політика президентів Мегаваті Сукарнопутрі (2001–2004 рр.) та С.Б. Юдойно (2004–2014 рр.): подолання наслідків економічної кризи, поглиблення демократичних трансформацій, ослаблення впливу армії. Поліетнічна та поліконфесіональна структура індонезійського суспільства як фактор нестабільності.

Малайзія. Політика уряду Абдул Рахмана (1957–1970 рр.) Утворення Федерації Малайзія у 1963 р. Проблема формування малайської нації. Розробка доктрини Рукунегара (Основи держави). Малайзія за часів прем'єр-міністра Махатхира Мохаммада (1981–2004 рр.). Модернізація й успіхи у розвитку економіки. Внутрішня і зовнішня політика А.А. Бадаві (2003–2009 рр.). Концепція Іслам хадарі (цивілізований іслам). Співробітництво в рамках АСЕАН та АТЕС.

Тема 8. Нові індустріальні країни Азії.

Феномен нових індустріальних країн Азії (НІК). Основні напрямки та принципи механізмів модернізації економіки НІК: масове залучення іноземних інвестицій, висока конкурентноздатність товарів, перехід до виробництва високотехнологічної продукції, вдосконалення інфраструктури (транспортної, логістичної і т.п.), зниження рівня корупції та непрозорості ведення бізнесу та ін. НІК «першої хвилі»: Республіка Корея, Сінгапур, Тайвань, Гонконг («азіатські тигри» або «азіатські дракони»); НІК «другої хвилі»: Малайзія, Таїланд, Філіппіни, Індонезія. Загальні тенденції та особливості економічного росту в окремих країнах. Вплив азійської фінансової кризи 1998 р. Особливості розвитку на початку XXI століття.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Країни Далекого Сходу.

Тема 9. Релігійно-цивілізаційний фундамент країн Далекого Сходу.

Цивілізаційні особливості китайського суспільства. Конфуціанство як релігійний фундамент країн далекосхідної цивілізації. Традиційні риси китайської державності та їхнє відображення в політичній культурі країни. Конфуціанська етика обов'язку і служіння вищому благу. Екзаменаційна система комплектування та заміщення посад у системі

державного управління. Соціальний престиж вченості. Культ голови держави, персоніфікація вищого політичного керівництва як носія національної ідеї. Соціальна і бюрократична ієрархія. Високий рівень патерналізму в системі місцевого та центрального управління.

Цивілізаційна специфіка японського суспільства. Вплив природного фактору на формування особистості та соціуму в Японії. Ієрархічність, патерналізм, групова свідомість, етика відносин. Основні фактори формування «картини світу» японця: натуроцентризм, культ предків, міфологія, доктрина верховної влади, естетичні принципи.

Тема 10. Політичний розвиток та зовнішня політика КНР.

Істрія становлення та особливості китайської політичної системи. Встановлення влади Гоміньдану в Китаї (1927–1937 рр.). Утворення Комуністичної партії Китаю (1921 р.). Японо-китайська війна 1937-1945 рр. Перетворення КПК в роки війни на потужну військово-політичну силу. Громадянська війна 1946-1949 рр. Причини поразки Гоміндану і перемоги компартії. Утворення КНР (1949 р.). Політична система КНР. Формування культу особи Мао Цзедуну. «Великий стрибок» (1958-1960 рр.) і його наслідки. Еволюція відносин із СРСР. «Культурна революція» (1966-1976 рр.). Ден Сяопін і «ринковий соціалізм». Зростаюча роль КНР на світовій арені на початку XXI століття. Проблема Тайваню у регіональному та міжнародному контексті. Внутрішня та зовнішня політика Китаю за часів Сі Цзіньпіня.

Тема 11. Країни Корейського півострову.

КНДР. Корейське питання» в міжнародних відносинах. Проголошення Республіки Корея і Корейської Народно-Демократичної Республіки (КНДР) у 1948 р. Війна в Кореї 1950-1953 рр.: причини, перебіг, підсумки. Особливості формування режиму особистої влади Кім Ир Сена (1948-1994 рр.). «Соціалізм корейського типу». Ідеологія «чучхе». Принципи діяльності репресивного апарату та розподільчої системи в КНДР. Мілітаризація суспільного життя та поглиблення соціально-економічної кризи в КНДР за часів Кім Чен Ира (1994-2011 рр.). Вихід із Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (1994 р.) Уряд Кім Чен Ина. Вплив ядерної програми КНДР на регіональну безпеку.

Республіка Корея. Корея за часів президент Лі Син Мана. Південнокорейській авторитаризм. Військові диктатури Пак Чон Хи і Чон Ду Хвана (1961-1987 рр.). Південна Корея - нова індустріальна країна. Причини прискореного економічного розвитку. Конституція 1972 р. Зміцнення диктаторської влади. Студентський рух проти військової диктатури та репресивна політика влади. Конституція 1987 р. Політична лібералізація; ослаблення впливу військових. Економічний спад і криза 1997-1998 рр. Військово-політичний союз Південної Кореї зі США та Японією. Республіка Корея та КНДР на сучасному етапі; проблема об'єднання Кореї.

Тема 12. Політичний розвиток та зовнішня політика Японії.

Особливості політичної культури Японії. Інститут імператора в суспільно-політичному житті країни. Японія у міжвоєнний період. Посилення політичного та економічного впливу в регіоні Східної Азії. «Меморандум Танака» 1927 р. Агресія Японії в Маньчжурії у 1931 р. Підготовка до війни на Тихому океані. Особливості окупаційної політики Японії в країнах Південно-Східної Азії. Капітуляція Японії; наслідки поразки. Американський окупаційний режим. Конституція 1947 р. Роль Ліберально-демократичної партії. Японське «економічне диво» 1960-х рр. Науково-технічна революція 1970-1980-х рр. Японія як один з економічних центрів світу на початку XXI ст. Зростання японського впливу в АТР. Військово-політичний союз із США. Питання про «північні території» і його вплив на російсько-японські відносини. Проблеми розвитку Японії на сучасному етапі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	лаб	ср		л	п	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Країни Південної Азії.										
Тема 1. Релігійно-цивілізаційний фундамент країн Південної та Південно-Східної Азії.	12	4	-		8					
Тема 2. Політичний розвиток та зовнішня політика Індії.	12	4	-		8					
Тема 3. Пакистан та Бангладеш	10	2	-		8					
Тема 4. Конфлікти в Південній Азії.	12	2	4		6					
Разом за змістовим модулем 1	46	12	4		30					
Змістовий модуль 2. Країни Південно-Східної Азії.										
Тема 5. Південно-Східна Азія: основні тенденції розвитку.	10	2	2		6					
Тема 6. Країни Індокитаю	14	4	4		6					
Тема 7. Країни Малайського архіпелагу	12	4	-		8					
Тема 8. Нові індустріальні країни Азії	14	4	4		6					
Разом за змістовим модулем 2	50	14	10		26					

Змістовий модуль 3. Країни Далекого Сходу										
Тема 9. Релігійно-цивілізаційний фундамент країн Далекого Сходу	10	2	-		8					
Тема 10. Політичний розвиток та зовнішня політика КНР.	16	4	4		8					
Тема 11. Країни корейського півострову	14	4	2		8					
Тема 12. Політичний розвиток та зовнішня політика Японії.	14	4	-		10					
Разом за змістовим модулем 3	54	14	6		34					
Усього годин	120	40	20		78					

5. Темі семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індійсько-пакистанський конфлікт. Проблема Тибету. <i>Питання для обговорення</i> 1. Кашмірська проблема: витоки та розвиток. 2. Індійсько-пакистанські війни 1947-49 рр. та 1965 р. 3. Індійсько-пакистанська війна 1971 рр. Каргільська криза. Сучасний стан конфлікту. 4. Проблема Тибету: історія та сучасність.	4
2	Війни в Індокитаї. <i>Питання для обговорення.</i> 1. В'єтнам у 1945-1954 рр. Боротьба за незалежність. 2. Республіка В'єтнам та ДРВ у 1954-65 рр. 3. Війна у В'єтнамі 1965-1975 рр. Об'єднання країни. 4. В'єтнам на рубежі ХХ і ХХІ століть: політичний та економічний розвиток.	4

3	Камбоджа у другій половині ХХ століття. Режим червоних кхмерів. <i>Питання для обговорення</i> 1. Камбоджа в роки правління Н. Сіанука. 2. Режим «червоних кхмерів» в Камбоджі. 3. Відродження королівства. Сучасний етап розвитку.	2
4	Конфлікти та Корейському півострові. КНДР на сучасному етапі. <i>Питання для обговорення</i> 1. Ситуація на Корейському півострові в 1945-1949 рр. 2. Корейська війна 1950-1953 рр.: причини та наслідки. 3. Економічний та політичний розвиток КНДР у 1950-2010 рр.	2
5	«Азійські тигри»: особливості розвитку у другій половині ХХ століття. Проблема Тайваню. <i>Питання для обговорення</i> 1. «Азійські тигри»: причини прискороного розвитку. 2. Особливості політичного та економічного розвитку Сінгапура, Південної Кореї, Гонконгу, Тайваню. 3. Проблема Тайваню у сучасних міжнародних відносинах.	4
6	Регіональні відносини в Індо-Тихоокеанському регіоні (ІТР). <i>Питання для обговорення</i> 1. Центри сили в ІТР (Китай, Індія, Японія, Індонезія та ін.) та їхній вплив на динаміку регіональних відносин. 2. Регіональні організації в ІТР (АСЕАН та ін.)	4
	<i>Формулювання щодо конкретних видів робіт не передбачено.</i>	
	Разом	20

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/індивідуальних завдань (рефератів)	Кількість годин
1	Тема 1. Релігійно-цивілізаційний фундамент країн Південної та Південно-Східної Азії. 1. Основні риси індо-буддійської цивілізації. 2. Вплив індо-буддійського світогляду на політичний процес країн регіону.	8
2	Тема 2. Політичний розвиток та зовнішня політика Індії. 1. Національно-визвольний рух в Індії в 1919–1947 рр. М. Ганді. 2. Розділ Британської Індії та його наслідки. 3. Індія у 1950-1960 рр. «Курс Неру». 4. Політичний та економічний розвиток Індії за часів Індіри та Раджива Ганді. 3. Індія на початку ХХІ століття. Проблеми національно-релігійного та соціально-економічного розвитку.	8

3	Тема 3. Пакистан та Бангладеш. 1. М.А. Джинна та утворення держави Пакистан. 2. Економічний та політичний розвиток Пакистану у 1960-2010-ті рр.	8
4	Тема 4. Конфлікти в Південній Азії. 1. Кашмірська проблема: витоки та сучасний стан. 2. Індійсько-пакистанські війни у другій половині ХХ ст. 3. Проблема Тибету: історія та сучасний стан.	6
5	Тема 5. Південно-Східна Азія: основні тенденції розвитку 1. Регіон Південно-Східної Азії у другій половині ХХ століття: основні тенденції розвитку. 2. Регіональні організації в Південно-Східній Азії. АСЕАН.	6
6	Тема 6. Країни Індокитаю. 1. Національно-визвольна боротьба у В'єтнамі у 1945-54 рр. 2. Війна США у В'єтнамі: причини та перебіг. 3. Політичні процеси в Камбоджі у другій половині ХХ століття. Режим «червоних кхмерів».	6
7	Тема 7. Країни Малайського архіпелагу. 1. Політична система Індонезії. Сукарно та принципи Панча Сили. 2. Індонезія у 1970-2010 рр.: внутрішня та зовнішня політика. 3. Малайзія в системі регіональних зв'язків у 1970 – на початку ХХІ століття. 4. Політична система та економічний розвиток сучасного Брунею.	8
8	Тема 8. Нові індустріальні країни Азії. 1. Нові індустріальні країни Азії: причини прискореного розвитку. 2. Особливості політичного та економічного розвитку Сінгапура, Південної Кореї, Гонконгу, Тайваню. 3. Проблема Тайваню у сучасних міжнародних відносинах.	6
9	Тема 9. Релігійно-цивілізаційний фундамент країн Далекого Сходу. 1. Конфуціанство як світоглядний фундамент країн Далекого Сходу. 2. Цивілізаційна специфіка японського суспільства.	8
10	Тема 10. Політичний розвиток та зовнішня політика КНР. 1. Китай у міжвоєнний період. Гоміньдан та КПК. 2. Режим Мао Цзедуна в Китаї. «Великий стрибок». 3. «Культурна революція» в Китаї та її наслідки. 4. Китай за часів Ден Сяопіна. Економічні реформи. 5. Політичні та економічні процеси в Китаї у 1990-ті – на початку у ХХІ століття. 6. Зовнішня політика Китаю за часів Сі Цзіньпіня.	8
11	Тема 11. Країни Корейського півострову. 1. Корейська війна 1950-1953 рр.: причини та наслідки. 2. Особливості політичного режиму КНДР. Ідеологія «чучхе». 3. КНДР у 1980-2010 рр.: економічний розвиток, ядерна програма.	8

12	Тема 12. Політичний розвиток та зовнішня політика Японії. 1. Становлення мілітаристського режиму в Японії в 1930-ті рр. Японія у війні на Тихому океані. 2. Окупаційний режим в Японії у 1945-1952 рр. 6. Економічна та політична ситуація в Японії у 1960-1980 рр. 7. Японія наприкінці ХХ – на початку ХХІ років. Проблема північних територій.	10
	<i>Один реферат із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу.</i> <i>Обсяг реферату: 15 сторінок.</i> <i>Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни.</i> <i>Вимоги до виконання та оцінювання:</i> основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Вельми важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 15, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії.	
	Разом	90

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного\періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Іспит (в усній формі).

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Відмінно	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі
Добре	достатньо володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; аналізує навчальну інформацію, але допускає окремі неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість завдань; має стійкі навички виконання завдання

Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Індо-буддійська цивілізаційна система: основні риси та вплив на політичний процес.
2. Національно-визвольний рух в Індії в 1919–1947 рр. М. Ганді.
3. Розділ Британської Індії та його наслідки.
4. Індія у 1950-1960 рр. «Курс Неру».
5. Політичний та економічний розвиток Індії за часів Індіри та Раджива Ганді.
6. Індія на початку XXI століття. Проблеми національно-релігійного та соціально-економічного розвитку.
7. Кашмірська проблема: витоки та сучасний стан.
8. Індійсько-пакистанські війни у другій половині XX ст.
9. Проблема Тибету: історія та сучасний стан.
10. М.А. Джинна та утворення держави Пакистан.
11. Економічний та політичний розвиток Пакистану у 1960-2010-ті рр.
12. Національно-визвольна боротьба у В'єтнамі у 1945-54 рр.
13. Війна США у В'єтнамі: причини та перебіг.
14. Політичні процеси у Камбоджі у другій половині XX століття. Режим «червоних кхмерів».
15. Політична система Індонезії. Сукарно та принципи Панча Сили.
16. Індонезія у 1970-2010 рр.: внутрішня та зовнішня політика.
17. Малайзія в системі регіональних зв'язків у 1970 – на початку XXI століття.
18. Політична система та економічний розвиток сучасного Брунею.
19. Особливості політичного та економічного розвитку нових індустріальних країн Азії (Сінгапур, Південна Корея, Гонконг, Тайвань).
20. Конфуціанство як світоглядний фундамент країн Далекого Сходу.
21. Китай у міжвоєнний період. Гоміньдан та КПК.
22. Режим Мао Цзедуна в Китаї. «Великий стрибок».
23. «Культурна революція» в Китаї та її наслідки.

24. Китай за часів Ден Сяопіна. Економічні реформи.
25. Внутрішня і зовнішня політика Китаю у 1990-ті – на початку XXI століття.
26. Зовнішня політика Китаю за часів Сі Цзіньпіня.
27. Проблема Тайваню у сучасних міжнародних відносинах.
28. Корейська війна 1950-1953 рр.: причини та наслідки.
29. Особливості політичного режиму КНДР. Ідеологія «чучхе».
30. КНДР у 1980-2010 рр.: економічний розвиток, ядерна програма.
31. Становлення мілітаристського режиму в Японії в 1930-ті рр. Японія у війні на Тихому океані.
32. Окупаційний режим в Японії у 1945-1952 рр.
33. Економічна та політична ситуація в Японії у 1960-1980 рр.
34. Японія наприкінці XX – на початку XXI років. Проблема північних територій.
35. Регіональні організації в Південно-Східній Азії. АСЕАН.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний/періодичний контроль												Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1 (поточний контроль на лекціях та семінари)				Змістовий модуль 2 (поточний контроль на лекціях та семінари)				Змістовий модуль 3 (поточний контроль на лекціях та семінарах)				Індивідуальне самостійне завдання		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	24	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Захарченко А.М. Силабус навчальної дисципліни «Політичні процеси та конфлікти в країнах Південно-Східної Азії та Далекого Сходу». Одеса: ОНУ, 2024. 6 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Борділовська О.А. Роздуми про Індію та Пакистан: до 70-річчя незалежності двох держав. *Східний світ*. 2017. № 3. С. 5-20.
2. Ігнат'єв П.М. Японія – портрет однієї країни. *Зовнішні справи*. 2016. № 4. С. 44-48.
3. Левітська-Доба Є. Концептуальні засади зовнішньополітичного курсу Китайської Народної Республіки у ХХІ ст. *Політичне життя*. 2020. № 4. С. 93-100.
4. Крупеня І.М. Місце Малайзії у сучасній системі міжнародної безпеки. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2016. № 23(2). С. 72-81.
5. Кіктенко В.О. Від революції до модернізації: стратегія та ідеологія КНР періоду реформ. *Східний світ*. 2016. № 1 (90). С. 83-96.
6. Теленко О. Особливості розвитку Тайваню як де-факто держави в сучасному світі. *Вісник Львівського університету: Серія філос.-політолог. студії*. 2020. № 40. С. 198-204.
7. Шергін С.О. Дилема Азійсько-Тихоокеанського регіоналізму. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2015. № 22 (2). С. 36-49.

Додаткова

1. Борділовська О.А. Беназір Бгутто: життя в політиці. *Східний світ*. 2020. № 3. С. 5-24.
2. Горобець І. Індія: нові внутрішньополітичні та зовнішньополітичні імперативи. *Зовнішні справи*. 2015. № 4. С. 37-40.
3. Дорошко М., Бут С.. Конфлікт інтересів Індії та Китаю у регіоні Південної Азії. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2020. № 142. С. 4-14.
4. Захарченко А.М. China's Policy on the Syrian Crisis: Features and Priorities. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. Соціологія і політичні науки*. 2019. Вип. 32. С. 63-76.
5. Захарченко А.М. Посилення глобальної ролі КНР на прикладі сирійського конфлікту. *Китай-Україна: перспективи академічного та ділового співробітництва: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 27-28 травня 2019 р.)*. Одеса, Фенікс, 2019. С. 37-41.
6. Ігнат'єв П.М. «Економічне диво» Тайваню: причини та наслідки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2021. № 149. С. 4-14.
7. Кан Ден Сик. Регіональна роль КНР в СВА. *Гілея: науковий вісник*. 2016. № 114. С. 426-430.
8. Кан Ден Сик. Роль Китаю у врегулюванні Корейської проблеми. *Гілея: науковий вісник*. 2020. № 154 (3). С. 154-160.
9. Кіктенко В.О. Теорія Ден Сяопіна: практична філософія та оновлена ідеологія Комуністичної партії Китаю. *Східний світ*. 2020. № 3 (108). С. 25-36.
10. Кравчук О.А. Тайванський чинник у взаєминах США і КНР. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2016. № 12. С. 45-52.
11. Крупеня І.М. Стратегія безпеки Малайзії після подій 9/11: ідеологія завоювання «серця і розуму» чи узаконення політичного статус-кво країни? *Зовнішні справи*. 2015. № 10. С. 38-42.
12. Лоссовський І., Лоссовська Н. Найуспішніший досвід державного будівництва: до 50-ї річниці незалежності Республіки Сінгапур. *Зовнішні справи*. 2015. № 9. С. 43-48.

13. Матвієнко В., Смержевська А. Демократія і права людини у зовнішній політиці Індонезії. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2018. № 135. С. 17-24.
14. Тезбір Р.В. Еволюція двосторонніх відносин Республіки Сінгапур із регіональними сусідами. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2019. № 20 С. 14-22.
15. Тезбір Р.В. Основні чинники впливу Сінгапуру на поглиблення інтеграційних процесів в рамках АСЕАН. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2020. № 22. С. 16-28.
16. Швед В.О. Індійсько-пакистанське прикордоння: історичний розвиток та сучасні засади узгодження суперечностей. *Проблеми всесвітньої історії*. 2021. № 3(15). С. 140-151.
17. Шергін С.О. Азіатсько-тихоокеанський регіоналізм у контексті проблем безпеки. *Зовнішні справи*. 2015. № 6. С. 16-22.
18. Шергін С., Прип'юк Є. В'єтнам на шляху суспільної модернізації та міжрегіонального співробітництва *Зовнішні справи*. 2020. № 4. С. 40-48.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Association of Southeast Asian Nations. URL: <https://asean.org/>
2. Ministry of External Affairs. Government of India. URL: <https://www.mea.gov.in/>
3. Ministry of Foreign Affairs of Brunei Darussalam. URL: <https://www.mfa.gov.bn/site/home.aspx>
4. Ministry of Foreign Affairs of Japan. URL: <https://www.mofa.go.jp/>
5. Ministry of Foreign Affairs of Malaysia. URL: <https://www.kln.gov.my/>
6. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. URL: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/
7. Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Indonesia. URL: <https://kemlu.go.id/portal/en>
8. Ministry of Foreign Affairs of Vietnam. URL: <https://www.mofa.gov.vn/en>
9. Ministry of Foreign Affairs, Republic of Korea. URL: <https://www.mofa.go.kr/eng/index.do>
10. Ministry of Foreign Affairs. Government of Pakistan. URL: <https://mofa.gov.pk/>
11. The White House. Briefing room <https://www.whitehouse.gov/briefing-room>
12. U.S. Department of State. Press releases <https://www.state.gov/press-releases>